

ASPECTE PRIVIND PERFORMANȚA INOVAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA (În baza studiului INNObarometru 2010)

Dr., conf. univ. **Eduard HÎRBU**
Academia de Studii Economice
din Moldova

ASPECTS REGARDING THE INNOVATION
PERFORMANCE IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA
(Based on the study INNObarometru 2010)

In the contemporary era innovation is an essential component of economic and social activities that ensure business success. The results of innovative activities have a direct and positive impact on competitiveness locally and globally. That's why innovation seems to be a sure opportunity for development, especially for states less developed in economic terms.

Gestiunea activităților de inovare, atât la nivel de întreprindere (microeconomic), cât și la cel național și internațional (macroeconomic și mondoeconomic/regional), presupune o cunoaștere temeinică a acestora. Pentru moment, în Republica Moldova nu există un sistem oficial de evidență și analiză a activităților inovative și a celor legate de transferul tehnologic, deși unele eforturi sporadice au fost întreprinse de diverse instituții publice și cercetători. În statele dezvoltate ale lumii și în cele ale Uniunii Europene inovarea face parte, de mai mult de un deceniu, din preocupările unor instituții abilitate precum OCDE, FEM și a organelor oficiale ale statisticii.

Astfel, studiul privind evaluarea economică a inovării, *INNObarometru 2010*, este o primă încercare (destul de fragedă încă prin amploarea sa) de abordare cantitativă și calitativă a fenomenului inovator din Republica Moldova. Studiul se axează pe rezultatele unui efort însumat al unui colectiv constituit din exponenții diverselor instituții executive și de cercetare și care a vizat un set de indicatori prin care se dimensionează nivelul activităților inovatorii și elementele constitutive ale acestora, precum și distribuția teritorială a inovării (după zonele de dezvoltare).

Evaluarea inovării este o parte componentă a managementului inovării, reprezentând un instrument eficient de dezvoltare a unor soluții pentru eficientizarea activităților inovative atât la nivel

microeconomic, cât și la cel macroeconomic. Privite din acest unghi, sperăm că informațiile relevante în studiu vor fi utile tuturor celor care sunt preocupați de problemele legate de analiza și gestiunea activităților inovative și de elaborarea politicilor și strategiilor din domeniul inovării.

Studiul *INNObarometru 2010 pentru Republica Moldova* a fost realizat în cadrul proiectului de transfer tehnologic „Implementarea statisticii privind inovarea în Republica Moldova – Inobarometru”, finanțat de Academia de Științe a Moldovei, care s-a desfășurat în perioada mai-decembrie 2011, acesta fiind o inițiativă a Agenției pentru Inovare și Transfer Tehnologic (AITT) a AȘM, care susține consolidarea și dezvoltarea inovării și transferului tehnologic la nivel național.

Coordonarea studiului a fost asigurată de Academia de Studii Economice din Moldova, care în colaborare cu partenerii implicați – Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic, Biroul Național de Statistică din Moldova și Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului IMM au dorit să contribuie la:

- evaluarea și analizarea performanțelor de inovare a Republicii Moldova;
- dezvoltarea unei platforme metodologice pentru dezvoltarea culturii inovaționale;
- creșterea vizibilității domeniului inovării prin analiză, educație și dezvoltare.

INNObarometru 2010 pentru Republica Moldova reprezintă o imagine de ansamblu a inovării în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii (în unele cazuri și în întreprinderile mari) la nivelul regional, anunțându-se drept un proiect pilot ce își propune să devină un punct de pornire pentru o statistică continuă privind inovarea în republică.

Studiul privind inovarea în IMM-urile din Republica Moldova a urmărit o eventuală evaluare cantitativă (economică) și calitativă a inovării. Astfel, în cadrul studiului, prin metode de cercetare selectivă au fost colectate informații privind numărul de întreprinderi inovative și non-inovative, tipologia inovatorilor, cifra de afaceri rezultată de produsele noi sau semnificativ îmbunătățite, cheltuieli de inovare, finanțarea inovării, cooperarea întreprinderilor inovative și nivelul de importanță al partenerilor în domeniul inovării, sursele de informare pentru inovare, efectele inovării, inovările organizaționale și cele de marketing, precum și unii indicatori economici prin care devine posibilă caracterizarea profilului întreprinderilor (mici și mijlocii, iar în unele cazuri cu o extindere și asupra întreprinderilor mari), selectate în funcție de mărimea întreprinderii (după numărul de salariați).

Alimentându-ne din experiența țărilor UE și a unor instituții abilitate pentru realizarea barometre-

lor inovaționale și a anchetelor INOV din România, printre care Institutul Național de Statistică și Centrul de Informare Tehnologică IRECSON, București, s-a încercat inițierea unei anchete statistice pilot în vederea acumulării de date statistice pe cât s-a putut coerente și de comparabile la nivel internațional. Studiul de față a pus o bază importantă pentru realizarea curentă/periodică a unor analize pertinente referitor la potențialul inovativ al întreprinderilor din Republica Moldova.

Prin cercetarea statistică consacrată inovării s-a urmărit realizarea următoarelor obiective:

- inaugurarea unui sistem informațional statistic și a unei cercetări statistice privind inovarea, ținând cont de regulamentele europene și principiile directe propuse de OECD/Eurostat;
- verificarea uzualității regulamentelor europene și principiilor directe ale OECD/Eurostat pentru cazul Republicii Moldova;
- asigurarea unui fond restrâns (limitat de disponibilitățile financiare) de date statistice privind inovarea în IMM-urile din republică;
- asigurarea procesului de diseminare a datelor privind inovarea în republică, încât acestea să poată alimenta soluțiile pentru multiplele probleme legate de posibilitatea unei eventuale relansări economice;
- măsurarea costurilor materiale, umane și financiare legate de colectarea și prelucrarea datelor privind inovarea în întreprinderile din republică;
- obținerea unui set de indicatori specifici, necesari argumentării unor obiective din cadrul politicilor și strategiilor naționale din domeniul cercetare-dezvoltare și inovare;
- configurarea și verificarea gradului de utilitate a unor modalități performante de acumulare online a informațiilor (prin intermediul unor formulare interactive);
- diseminarea datelor privind inovarea din întreprinderile republicii prin intermediul unui WEB site dedicat INNObarometrului.

Pentru elaborarea bazei de sondaj au fost combinate informațiile deținute de către BNS din Rapoartele Financiare pentru anul 2010 cu cele din Ancheta Structurală Anuală în Întreprinderi pe 2010. De asemenea, s-au utilizat bazele de date deținute de ODIMM, pentru valorificarea unor informații complementare. Din bazele preluate de la BNS au fost eliminate întreprinderile care nu au înregistrat rezultate financiare pe parcursul anului 2010.

Determinarea volumului eșantionului s-a efectuat pornind de la condiția ca eroarea maximă admisibilă a estimației indicatorului *cifra de afaceri* să nu depășească 10%, rezultatele fiind garantate cu o probabilitate de cca 90%. Prin urmare, dimensiunea

eșantionului și distribuția acestuia după categorii de întreprinderi și unitățile teritorial-administrative se prezintă ca în tabelul 1. Pentru a asigura condițiile expuse anterior, din numărul total de întreprinderi au fost selectate 1127 de întreprinderi.

Tabelul 1

Dimensiunea și structura eșantionului, după categoria de întreprinderi și unitatea teritorial-administrativă

Categoriile de întreprinderi și UTA	Dimensiunea eșantionului	Structura eșantionului
IMM mun. Chișinău	351	31,1%
IMM mun. Bălți	137	12,2%
IMM-uri raioane	567	50,3%
IM raioane	47	4,2%
IM Chișinău	25	2,2%
TOTAL	1127	100,0%

Ținând cont de specificul activităților economice și disparitățile zonale ale indicatorilor de rezultate (cifra de afaceri), au fost identificate 5 zone de dezvoltare. Astfel, structura eșantionului după zonele de dezvoltare se prezintă ca în tabelul 2.

Tabelul 2

Dimensiunea și structura eșantionului după zona de dezvoltare

Zona de dezvoltare	Dimensiunea eșantionului	Structura eșantionului
mun. Chișinău	376	33,4%
mun. Bălți	152	13,5%
raioane	599	53,1%
Zona de dezvoltare Nord	183	16,2%
Zona de dezvoltare Centru	197	17,4%
Zona de dezvoltare Sud	219	19,5%
TOTAL	1127	100,0%

Colectarea datelor s-a efectuat în principal prin vizite la întreprinderi efectuate de funcționarii secțiilor economice din cadrul executivelor raionale, iar în unele cazuri și prin e-mail și fax. În municipiul Chișinău a fost testat formularul electronic, plasat în sistemul XRM, iar respondenții au completat direct (online) chestionarul. În acest caz, metoda de completare a chestionarului a fost autoînregistrarea efectuată de reprezentantul întreprinderii sau de către reprezentanții diferitelor departamente.

Nevoia cunoașterii potențialului inovațional al statelor lumii, în scopul gestionării eficiente a acestuia, atât la nivel de țară, cât și la cel regional, a determinat apariția mai multor instituții și organisme internaționale care și-au asumat responsabilități în ce privește inaugurarea unui sistem statistic, în

cadrul căruia se realizează evidența și analiza sistemelor naționale de inovare (SNI). Iată de ce, în anii '90 ai secolului trecut, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) a identificat, cu caracter de recomandare, anumite principii esențiale de evaluare a SNI prin măsurarea activităților de inovare în baza unui set de indicatori incluși în tabloul

de bord (tabelul 3). Astfel, începând cu anul 2000, sunt realizate cercetările respective și se publică anual Rapoartele europene (tabloul de bord) de evaluare a activităților inovative ale statelor UE – *European Innovation Scoreboard (EIS)*. Indicatorii EIS sunt întruniți în trei grupe, în așa fel încât să reflecte toate criteriile principale ale procesului de inovare.

Tabloul 3

Tabloul activității de inovare a UE¹

Categoria /dimensiunea de inovare/indicatorii	Sursa de date
I. FACILITATORI	
I.1. Resurse umane	
1.1.1. Absolvenți de doctorat (ISCED 6) la 1 000 persoane cu vârsta între 25-34 ani	Eurostat
1.1.2. Procentul populației în vârstă de 30-34 de ani care au absolvit învățământul terțiar	Eurostat
1.1.3. Procentul tinerilor de 20-24 de ani care au atins cel puțin învățământul superior de nivel secundar	Eurostat
1.1.4. Numărul de studenți la doctorat din afara zonei UE față de numărul total de doctoranzi	Eurostat
I.2. Sisteme de cercetare deschise, excelente și atractive	
I.2.1. Co-publicații științifice internaționale la un milion de locuitori	Science Metrix/Scopus
I.2.2. Primele 10% de publicații științifice cele mai citate din întreaga lume ca % din totalul publicațiilor științifice ale țării	Science Metrix/Scopus
I.2.3. Numărul de doctoranzi din afara UE ca % din totalul de doctoranzi	Eurostat
I.3. Finanțarea și susținerea	
I.3.1. Cheltuielile publice pentru C&D ca % din PIB	Eurostat
I.3.2. Capitalul de risc (stadiu incipient, extindere și înlocuire) ca % din PIB	Eurostat
II. ACTIVITATEA ÎNTREPRINDERILOR	
II.1. Investițiile întreprinderilor	
II.1.1. Cheltuielile C&D în afaceri ca % din PIB	Eurostat
II.1.2. Cheltuielile de inovare (non-C&D) ca % din cifra de afaceri	Eurostat
II.2. Legături și antreprenoriat	
II.2.1. IMM-urile inovatoare (in-house) ca % din IMM-uri	Eurostat
II.2.2. Colaborarea IMM-uri inovatoare cu alții ca % din IMM-uri	Eurostat
II.2.3. Co-publicații public-privat pe milion de locuitori	CWTS/Thomson Reuters
II.3. Active intelectuale	
II.3.1. Cereri de brevete PCT (Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor) per miliard PIB (la PPC €)	Eurostat
II.3.2. Cereri de brevet PCT în provocări naturale și societale pe miliard PIB (în PPC €)	OECD / Eurostat
II.3.3. Mărci comunitare per miliard PIB (în PPC €)	OAPI / Eurostat
II.3.4. Desene și modele comunitare per miliard PIB (în PPC €)	OAPI / Eurostat
III. REZULTATE	
III.1. Inovatorii	
III.1.1. IMM-urile care au introdus inovații de produs sau proces ca % din IMM-uri	Eurostat
III.1.2. IMM-urile care au introdus inovații organizaționale ca % din IMM-uri	Eurostat
III.1.3. Ritmul de creștere a întreprinderilor inovatoare	N/A
III.2. Efectele economice	
III.2.1. Ocuparea forței de muncă în activități bazate pe cunoaștere (producție și servicii), ca % din total populația ocupată	Eurostat

¹ Innovation Union Scoreboard 2011 (Research and Innovation Union Scoreboard)

Categoria /dimensiunea de inovare/indicatorii	Sursa de date
III.2.2. Exportul serviciilor ce prevăd cunoștințele-intensive ca % din totalul serviciilor exportate	ONU / Eurostat
III.2.3. Exporturile de servicii bazate pe cunoștințe-intensive în % din exporturile totale	ONU / Eurostat
III.2.4. Vânzări de produse-servicii noi pentru piață sau noi pentru întreprindere, ca % din cifra de afacere	Eurostat
III.2.5. Venituri din licențe și brevete din străinătate ca % din PIB	Eurostat

În studiul de față s-a urmărit evaluarea situației întreprinderilor incluse în eșantion, conform indicatorilor cuprinși în tabloul de bord EIS. Marea majoritate a informațiilor, în baza cărora s-au realizat estimările, au provenit din cercetarea selectivă a celor 1127 de întreprinderi din republică. În cazul unor situații privind resursele umane, au fost utilizate statisticile oficiale ale republicii.

Diferențele în diversele aspecte calitative ale sistemului educațional al Republicii Moldova, dar și accesibilitatea excesivă a nivelurilor superioare educaționale, au determinat situații diametral opuse la capitolul resurse umane. Astfel, numărul de absolvenți de doctorat (ISCED 6)² la 1000 persoane cu vârsta cuprinsă între 25 și 34 ani, în republică (0,71‰) a fost net inferioară față de țările din vârful topului, printre care Elveția (3,4‰), Suedia (3,2‰), Portugalia (3,0‰) și Germania (2,6‰). În același timp, Republica Moldova a depășit state precum Luxemburg (0,1‰), Cipru și Malta (0,2‰), Macedonia (0,3‰).

Prestația învățământului terțiar și a învățământului secundar superior la formarea scorului inovațional a fost destul de mică, acesta plasându-se în coada listei.

Din păcate, informațiile privind indicatorul *primele 10% publicații științifice cele mai citate din întreaga lume ca % din total publicațiile științifice ale țării*, nu au fost accesibile, din care cauză indicatorii respectivi nu au fost evaluați în cadrul studiului.

Poziția proastă a indicatorilor tratați anterior este compensată prin ponderea destul de mare a doctoranzilor din afara zonei UE față de numărul total de doctoranzi.

Finanțarea activităților inovaționale reprezintă una din oportunitățile esențiale pentru performanța investițională. Potrivit Acordului de parteneriat al Guvernului cu Academia de Științe pentru perioada anilor 2009-2012, s-a prevăzut o creștere a cuantumului alocațiilor pentru sfera științei și inovării de la 0,35% din PIB în anul 2005, până la 0,80% – în anul 2009. Real alocațiile s-au majorat, însă n-au atins nivelul preconizat, în anul 2009 alcătuind 0,70%. Pentru anul 2010, în legătură cu starea critică a economiei naționale, părțile au convenit că alocațiile destinate sferei științei și inovării vor constitui

² <http://www.fernuni-hagen.de/FTB/telemate/database/isced.htm>

0,53% din PIB, real acestea fiind de 0,42% din PIB³. Cu indicatorul dat Republica Moldova se plasează sub media UE (0,75%), depășind Macedonia (0,14%), Malta (0,21%), Slovacia și România (0,29%). Statele nordice (Islanda, Finlanda, Suedia, Olanda, Danemarca, Germania) au înregistrat cele mai mari ponderi ale cheltuielilor C&D cuprinse între 0,9 și 1,4% din PIB.

Activitatea de C&D în anul 2010 s-a desfășurat în 62 unități, dintre care 38 institute și/sau centre de cercetare, 12 instituții de învățământ superior și 12 – alte tipuri de unități. Din totalul unităților, 51 unități sau 82,3% fiind în proprietatea statului.

În anul 2010, cheltuielile pentru activitatea de C&D executată cu forțele proprii au constituit 316,2 milioane lei. Unităților de stat cu activitate în domeniul C&D le revin 289,2 milioane lei sau 91,5% din total cheltuieli pentru C&D (tab.4). Din totalul cheltuielilor pentru activitatea de C&D, cheltuielile curente reprezintă 92,3% sau cu 3,6 puncte procentuale mai mult comparativ cu anul 2009⁴.

Structura cheltuielilor curente pe componente relevă că cea mai mare pondere revine cheltuielilor de personal, respectiv 73,2%, însumând 213,7 milioane lei, sau cu 3,8 milioane lei mai puțin comparativ cu anul 2009 (fig.1).

După cum era de așteptat, intensitatea cea mai mare de activități C&D le aparține întreprinderilor din municipiul Chișinău (tab.5). Astfel, mai mult de jumătate (cca 55,9%) dintre întreprinderile chestionate din mun. Chișinău au declarat că suportă cheltuieli pentru C&D, situație urmată de întreprinderile amplasate în zona de dezvoltare Sud, în care cca 48,8% dintre acestea s-au înscris cu cheltuieli C&D. Locul secund în activitățile de C&D este, probabil, asigurat de investițiile străine, care au fost destul de consistente în ultimii 10 ani (cu precădere investițiile de proveniență turcească).

Pe locul trei se plasează întreprinderile zonei de Nord cu 10,9% din întreprinderi având preocupări de C&D. Oricât ar părea de paradoxal, numai

³ Sursa oficială: Raportul auditului performanței „Pentru ca beneficiile scontate să fie realizate, sunt necesare îmbunătățiri în politicile și procedurile Academiei de Științe a Moldovei de alocare și monitorizare a fondurilor destinate cercetărilor științifice”, Hotărârea nr. 19 din 19.04.2011.

⁴ Biroul Național de Statistică: *Activitatea de cercetare-dezvoltare în anul 2010*.

Tabelul 4

Cheltuieli efectuate pentru activitatea de cercetare-dezvoltare, în 2009 – 2010 (milioane lei)

	2009		2010	
	Total cheltuieli	din care în unitățile de stat	Total cheltuieli	din care în unitățile de stat
Cheltuieli curente	281,8	260,9	291,9	265,2
Cheltuieli capitale	35,8	35,6	24,3	24,0
TOTAL	317,6	296,5	316,2	289,2

1,5 procente din întreprinderile municipiului Bălți au declarat că au fost implicate în activități C&D. Posibil, din cauza unei concentrări mai mari a activităților de cercetare și dezvoltare în municipiul Chișinău, în care sunt amplasate și cele mai multe centre de cercetare, zona de Centru rămâne codașă la capitolul cheltuieli C&D.

Prin urmare, activitățile de cercetare și dezvoltare,

Întreprinderile care au înregistrat cheltuieli legate de C&D internă, după zona de dezvoltare

Zona de dezvoltare	Numărul de întreprinderi ce au realizat cheltuieli pentru C&D	Ponderea întreprinderilor ce au realizat cheltuieli pentru C&D
mun. Chișinău	210	55,9%
mun. Bălți	16	10,6%
Nord	20	10,9%
Centru	14	7,3%
Sud	107	48,8%
TOTAL	259	23,0%

sunt afectate de disparități esențiale, ceea ce provoacă o atenție deosebită și o nevoie de intervenție cu factori stimulatorii la nivelul zonal, în vederea echilibrării situației.

O diversificare a întreprinderilor care au înregistrat cheltuieli C&D, după forma de proprietate (tab.6), arată o pondere majoră a întreprinderilor

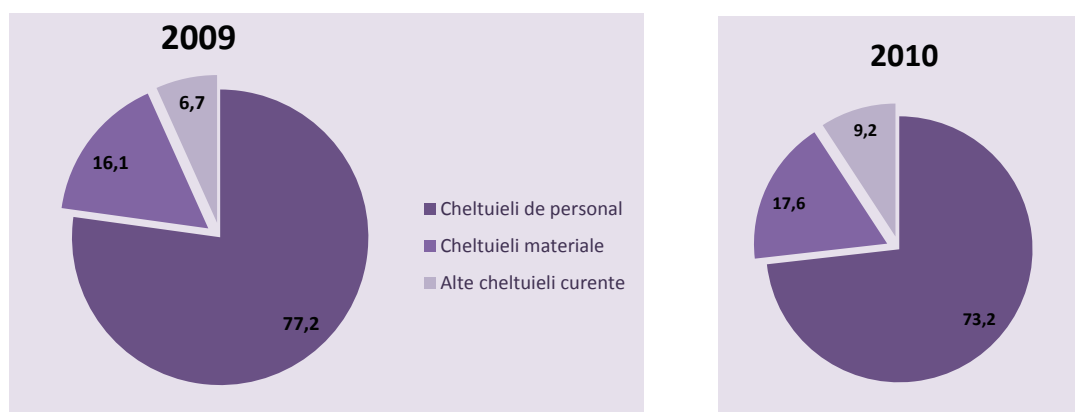

Figura 1. Structura cheltuielilor curente pe componente, pentru activitatea de cercetare-dezvoltare, în 2009 – 2010

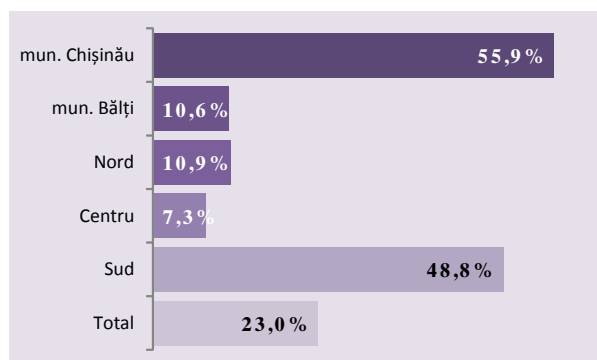

Figura 2. Întreprinderile cu activități C&D după zonele economice

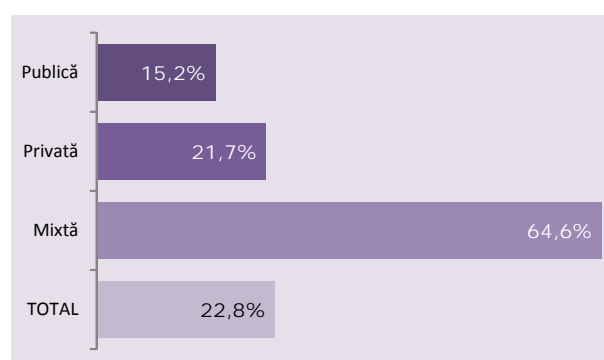

Figura 3. Întreprinderile cu activități C&D după forma de proprietate

Tabelul 6

Întreprinderile care au înregistrat costuri cu C&D interne, după forma de proprietate

Forma de proprietate	Total întreprinderi chestionate	Întreprinderi care au realizat cheltuieli C&D	Ponderea întreprinderilor cu cheltuieli C&D
Publică	112	17	15,2%
Privată	963	209	21,7%
Mixtă	48	31	64,6%
TOTAL	1127	259	23,0%

Tabelul 7

Întreprinderile care au înregistrat cheltuieli de C&D internă, după zona economică și forma de proprietate

Zona	Ponderea întreprinderilor ce au investit în C&D, după forma de proprietate	
	Privată	Publică + Mixtă
Mun. Chișinău	50,0%	57,2%
Mun. Bălți	8,9%	21,5%
Nord	11,0%	8,7%
Centru	5,4%	26,9%
Sud	50,5%	34,0%
TOTAL	21,7%	25,8%

cu forma mixtă de proprietate, deși numărul total al acestora a fost mic în comparație cu alte forme de proprietate. Astfel, circa 65 la sută dintre întreprinderile cu proprietate mixtă au declarat cheltuieli pentru C&D. Numai circa 1/5 din întreprinderile private au declarat cheltuieli C&D, iar în domeniul public circa 15 la sută din întreprinderi desfășoară activități de cercetare și dezvoltare (fig. 3).

Dacă s-ar realiza o analiză combinată a cheltuielilor pentru C&D după cele două caracteristici tratate anterior (zona de dezvoltare și forma de proprietate), ponderea cea mai mare a întreprinderilor cu capital privat care investesc în C&D i-ar reveni zonei de Sud, în care cca 50,5% dintre întreprinderile private investesc în activități de C&D.

Totuși, cele mai intense activități de investiții în C&D le revin întreprinderilor cu capital mixt (public și privat) din municipiul Chișinău (57,2% din întreprinderi). Este semnificativă (mai mult de 1/5 din întreprinderi) și ponderea întreprinderilor cu capital mixt care au realizat cheltuieli C&D în celelalte 3

zone (Zona de Sud, Centru și mun. Bălți).

Prin urmare, o combinație de capital public și privat stimulează un număr mai mare de întreprinderi să înregistreze cheltuieli pentru C&D (tab.7).

O evaluare a cheltuielilor pentru C&D distribuite după activitățile economice (dezagregate la nivel de literă din cadrul CAEM), pune în evidență o preocupare mai mare față de activitățile de C&D a întreprinderilor din industria prelucrătoare, agricultura și comerț. Astfel, cca 1/3 din întreprinderile industriei prelucrătoare au realizat cheltuieli legate de C&D, în timp ce în agricultură și comerț de cercetare și dezvoltare internă s-au ocupat cca 1/5 din întreprinderile acestor ramuri (fig. 4).

Potrivit informațiilor provenite din cercetarea selectivă, o proporție destul de mare, de aproape 1/3, dintre întreprinderile republicii au realizat activități inovatorii (tab. 8). În acest caz ne vom referi la activitățile inovatorii care au constat în realizarea și promovarea pe piață a unor produse și servicii noi numai pentru întreprindere și nu pentru piața respectivă.

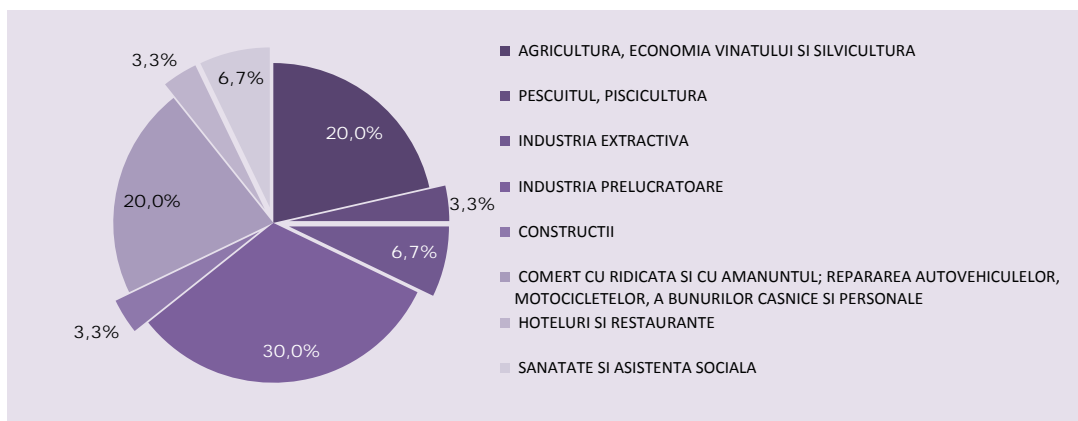

Figura 4. Întreprinderile care au realizat cheltuieli C&D, după valoarea cheltuielilor și după zonele economice

Tabelul 8

Întreprinderi care au introdus pe piață un bun sau serviciu, nou sau semnificativ îmbunătățit, numai pentru întreprindere, după zonele de dezvoltare

Zona economică	Numărul de întreprinderi	Ponderea întreprinderilor
Mun. Chișinău	243	64,7%
Mun. Bălți	19	12,5%
Nord	36	19,8%
Centru	58	29,4%
Sud	98	44,7%
GENERAL	340	30,2%

Astfel, cele mai inovatoare s-au dovedit a fi întreprinderile din mun. Chișinău care au reprezentat circa 2/3 din numărul total de întreprinderi din această zonă. Acestea au fost urmate de întreprinderile din zona de Sud, cu o pondere de circa 45 la sută. Și în acest clasament municipiul Bălți rămâne în urmă, cu numai 12,5 la sută de întreprinderi care au realizat bunuri și servicii noi numai pentru întreprindere (fig. 5).

Printre activitățile inovaționale de produs se detașează prestarea de servicii noi sau semnificativ îmbunătățite, activități realizate de cca 1/5 dintre IMM-uri (tab.9). Producția de bunuri noi sau semnificativ îmbunătățite a fost realizată de cca 17% dintre IMM-uri.

Studiul dedicat evaluării performanței inovaționale a presupus evaluarea selectivă și a altor aspecte inovaționale, printre care categoriile de inovare, notutea inovării pentru piață sau pentru întreprindere, precum și efectele economice ale inovării. Deși principalul obiectiv al studiului a fost inaugurarea și testarea unui sistem informațional al activităților de inovare similar sistemului EIS, acesta, pe lângă obiectivul de bază, a pus în evidență o situație defa-

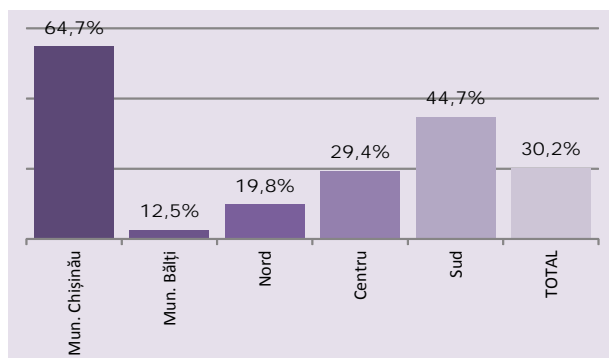

Figura 5. Întreprinderile inovatoare in-house, după zona de dezvoltare

Tabelul 9

Întreprinderi care au introdus pe piață un bun sau serviciu, nou sau semnificativ îmbunătățit, numai pentru întreprindere, după categoriile inovatorii

Categoriile inovatorii	Numărul de întreprinderi	Ponderea întreprinderilor
Bunuri noi sau semnificativ îmbunătățite	188	16,7%
Servicii noi sau semnificativ îmbunătățite	231	20,5%

vorabilă a Republicii Moldova din punct de vedere al performanței inovaționale, comparativ cu statele dezvoltate ale lumii (inclusiv cele din spațiul UE). În baza rezultatelor furnizate de acest studiu se pot contura multiple obiective, necesare de realizat pentru a determina o tendință pozitivă a performanței inovaționale a republicii. Cu precădere, unul din cele mai importante obiective rămâne a fi cel ce se referă la necesitatea imperativă privind inaugurarea unui sistem statistic oficial al inovării.

Bibliografie

1. European innovation scoreboard 2000-2011. Comparative analysis of innovation performance, <http://www.proinno-europe.eu/inno-metrics.html>
2. European Innovation Scoreboard 2003, Chapters C-D-based vs. diffusion based innovation and Innovation in services. http://trendchart.cordis.lu/scoreboard2003/html/inno_paths
3. Planul Național de Cercetare, Dezvoltare, Inovare pe perioada 1999-2005, MER, București 1999.
4. The sources of Economic Growth in OECD countries, OECD, 2003; OECD Science, Technology and Industry Scoreboard, 2005, OECD, 2005.
5. Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, nr. 259-XV din 15.07.2004.
6. Посашков (ред.), Экономико-математический подход к измерению инновационного роста; М.: ФГБОУ ВПО «Финансовый университет», Москва, 2011.
7. Băloiu L., Frăsineanu I., Gestiunea inovației. Editura Economică, București, 2001.
8. Roger E.(1995). Diffusion of Innovations. (4th ed.). New York, NY: Free Press.
9. Andrei T., Statistică și econometrie, București, Editura Economică, 2003.
10. Ardilly P., Les techniques de sondage, Editions Technip, Paris, 1994.
11. <http://statbank.statistica.md>
12. <http://inno.aitt.md/innobarometru-2010>